

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

West-Vlaanderen kiest

Kom uit uw kot
en stem!

FIETSERS
OP DE
RIJBAAN

bpost
PB-PP1
BELGIËN - BELGIQUE

15 | AFGIFTEKANTOOR BRUSSEL X | JAARGANG 80 | P806000 | 10 • 10 • 2024 | WEST-VLAANDEREN | MAANDELIJKE UITGAVE | VOLGEND NR 14.11.2024

Grote Visie-
Gemeentebevraging

Endometriose
Een dure
zwerftocht

De belasting-
controleur klapt uit
de biecht

Interview
Jan Leyers bij
de Duitsers

Geen opkomstplicht, geen herverdeling van de lijststem en een quasi-rechtstreekse burgemeestersverkiezing

NIEUWE SPELREGELS VOOR DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

Wat verandert er op 13 oktober?

Op 13 oktober trekken Belgen naar de stembus om vertegenwoordigers te kiezen in de gemeente- en provincieraden. Dat zal net wat anders lopen dan we gewend zijn. De vorige Vlaamse regering veranderde de spelregels van de lokale verkiezingen.

In tegenstelling tot de federale, regionale en Europese verkiezingen van afgelopen voorjaar is het op 13 oktober voor inwoners van het Vlaams Gewest niet langer verplicht om naar het stembokje te gaan. De opkomstplicht werd afgeschaft. Voortaan geldt – in Vlaanderen – het stemrecht voor de lokale verkiezingen en kun je niet beboet worden als je niet gaat stemmen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest blijven de oude regels van kracht.

Dat leverde al flink wat kritiek op van het middenveld. 'De afschaffing van de opkomstplicht is een slechte zaak voor de democratie', zegt Lies De Winter van beweging.net. 'Sommige groepen in de samenleving zullen nu minder talrijk gaan stemmen en daardoor dreigt hun stem minder gehoord te worden.'

Burgemeestersverkiezing

Daarnaast veranderen de regels om een meerderheid te vormen in de gemeenteraad. De grootste partij krijgt automatisch het initiatiefrecht. Lukt het na twee weken niet om een coalitie te vormen, dan gaat het initiatief over naar de op één na grootste partij. Daarbij geldt telkens dat de 'stemmenkampioen' van de grootste lijst binnen de coalitie, de verkozenen met de meeste voorkeurstemmen, de burgemeesterstitel mag opeisen.

Daarvoor tellen enkel de voorkeurstemmen mee. De lijststemmen tellen wel om te bepalen welke lijst de grootste is, maar worden niet herverdeeld over de kandidaten volgens hun volgorde op de lijst, zoals bij de bovenlokale verkiezingen wel het geval is.

Politicooloog Silke Goubin van het HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving vindt de veranderingen niet per se een verbetering voor de lokale democratie. 'De afschaffing van de herverdelende lijststem versterkt vooral de positie van gevestigde, populairere 'oude krokodillen' en maakt het moeilijker voor nieuwkomers om door te breken.' ■

'CD&V en Vooruit zorgen voor investeringen in welzijn, toch blijft de regering de Vlaming wantrouwen'

Onder invloed van Vooruit en CD&V krijgt de nieuwe Vlaamse regering-Diependaele een sociale bijsturing, met investeringen in onder meer de kinderopvang, de zorg en wonen.

→ Tekst **Simon Bellens** → Foto **Stijn Swinnen**

Genoeg om hoopvol over te zijn, heel wat om alert voor te blijven. Het regeerakkoord van de nieuwe Vlaamse regering bevat massale investeringen in welzijn, zorg, wonen en onderwijs, en broodnodige correcties, zoals de indexering van het Groeipakket. 'Een echte inhaalbeweging', zegt Ann Baeyens, directeur welzijn, gezondheid en participatie van CM. 'Om eerlijk te zijn, hadden wij de extra investeringen in welzijn, ruim 1,2 miljard euro, niet in die mate verwacht.'

Nationaal secretaris van het ACV Stijn Gryp is het daarmee eens, al blijft het regeerakkoord soms vaag. 'Het 'centenboekje' is vandaag niet duidelijk. Maar CD&V en Vooruit zorgen wel degelijk voor meer perspectief op een warmer Vlaanderen.'

Welke maatregelen springen er voor jullie uit?

BAEYENS → 'De investeringen voor personen met een handicap en de wil om de wachtlijsten eindelijk weg te werken. Voor woonzorgcentra komt er een winstverbod op zorgactiviteiten. Al blijven we op onze hoede. Inkomsten moeten naar de zorg gaan, niet naar aandeelhouders.' 'Daarnaast is de aandacht voor milieugezondheid, de leefomgeving en de preventieve aanpak van mentaal welzijn positief. Helaas zijn de investeringen in preventie onvoldoende om op lange termijn de gezondheidsuitgaven terug te dringen.' GRYP → 'De aandacht voor milieugezondheid wringt wel wat met het gebrek aan klimaatambitie, hoewel klimaatrampen nu al bij ons een realiteit zijn. Alleen de ambitie om in te zetten op collectieve renovatieprojecten is in dat opzicht positief. Collectieve problemen mag je niet afwentelen op het individu.'

De Vlaamse regering investeert ook fors in de kinderopvang.

GRYP → 'Minister van Welzijn Caroline Gennez (Vooruit) zegt 10.000 nieuwe plaatsen te willen creëren. Dat is sterk, zeker omdat ze aangeeft dat het vooral om betaalbare inkomensgerelateerde plaatsen zou gaan. Maar we moeten in de kinder-

opvang en de zorg vooral garanderen dat er voldoende handen zijn om het werk waar te maken, bijvoorbeeld om het aantal kinderen per begeleider te doen dalen. Zo verhoog je de kwaliteit van de opvang én de werkbaarheid voor het personeel.'

BAEYENS → 'De vergrijzing confronteert ons met een verdubbeling van het aantal 80-plusers tegen 2050. De zorg die zij nodig hebben, kunnen we niet alleen met professionele zorgverleners garanderen. Daarom missen we een doorgedreven ondersteuning van mantelzorgers. We zullen met z'n allen zorgen voor weer meer een plek in ons leven moeten geven, en dat kan alleen in een context en met ondersteuning die dat toelaat. Dat vraagt een fundamenteel herdenken van ons zorgsysteem, en dat vinden we in het regeerakkoord niet terug.'

Wat zijn jullie voornaamste opmerkingen bij het regeerakkoord?

BAEYENS → 'Ik heb het lastig met het wantrouwen waarmee deze regering mensen bekijkt. Vaak houdt ze een stok in de hand. Neem nu het onderwijs. Als ouders niet kunnen aantonen dat ze voldoende Nederlands willen leren, kunnen ze hun schoolbonus verliezen.

Zulke maatregelen zijn zonder voorgaande.' GRYP → 'CD&V en Vooruit hebben heel wat budget naar welzijn en zorg weten te verschuiven, maar het negatieve mensbeeld van N-VA hebben ze niet kunnen keren. Zo moet wie een sociale woning wil, aan steeds meer voorwaarden voldoen, zoals ingeschreven zijn bij de VDAB. Nochtans leert onderzoek dat een woning de absolute basisvoorwaarde is om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Het geeft stabiliteit. Dat voorwaardelijk maken, vloekt met die wetenschap.'

BAEYENS → 'Met de kwetsbaarsten moet je motiverend en ondersteunend samenwerken. Dreigen werkt contraproductief.'

Nu lijkt je pas Vlaming als je goed Nederlands spreekt en betaald werk hebt.

GRYP → 'Nochtans komt het arbeidsmarktbeleid er bekaaid vanaf. De VDAB moet 10 procent besparen. Dat rijmt niet met de terechte ambities om langdurig zieken en werkzoekenden meer kansen te bieden op werk.'

BAEYENS → 'Weet je wat ook opvalt? De veelvuldige en expliciete aandacht voor

samenwerking met het middenveld en met de sociale partners. Ik ben zeer blij dat we die overlegcultuur kunnen verderzetten.' GRYP → 'Klopt. Weliswaar missen we een uitgestoken hand naar de vakbonden als het over industriebeleid gaat, op een moment waarop zoveel bedrijven het moeilijk hebben. De werknemers zijn daarvan de eerste en grootste slachtoffers.' ■

Voor hen wil de Vlaamse regering een verschil maken

Michel Lambin stiefvader van Bart, die wacht op het persoonsvolgend budget dat hem nochtans werd toegewezen

'Door zijn angstpsychoses en depressieve episodes leeft Bart volkomen geïsoleerd. Hij heeft een begeleider nodig die bijvoorbeeld met hem naar de winkel of zijn psychiater gaat. Zijn mama en ik worden allebei ouder en zullen geen jaren meer voor hem kunnen zorgen, maar Bart heeft tijd nodig om aan nieuwe mensen te wennen. Daarvoor heeft hij nú zijn persoonsvolgend budget nodig. De regering wil 200 miljoen euro uittrekken voor mensen zoals Bart. Maar wat zal dat concreet betekenen? Ik hoop van de minister op z'n minst op een nieuwe wind, en dat het beleid ons niet meer gewoon weg wenst.'

Sabine Berkman werkt als huishoudhulp in de dienstencheque-sector

'Momenteel verdienen we bruto zo'n 14 euro per uur. De regering belooft dat de hogere prijs van een dienstencheque ons een euro per uur extra oplevert. Voor mij is dat ongeveer 100 euro per maand, daar kun je al wat mee doen. Maar eerst zien, dan geloven. De werkgevers en sectorfederatie Federgon klagen nu al dat het geld integraal naar hen moet gaan. Als ik in sprookjes zou geloven, ging ik wel bij de Efteling werken. We hebben al zoveel loze beloftes gehoord dat het moeilijk is om hoopvol te zijn.'

Heleen Struyven mama van Matto en Gloria, voerde 27 weken lang actie in het Vlaams parlement voor een betere kinderopvang

'Ons protest voor een betaalbare, toegankelijke en kwaliteitsvolle kinderopvang vindt gehoor. Het regeerakkoord zelf houdt het vaak op algemene bewoordingen, zonder concrete doelen, of budgetten. Maar minister van Welzijn Caroline Gennez (Vooruit) heeft wel meteen de ambitie uitgesproken om 10.000 extra plaatsen te creëren. Dat is belangrijk. Dat minstens vier-vijfde werkende ouders voorrang krijgen, baart me zorgen. Dat sluit jonge ouders uit die werk zoeken, ziek zijn, of mantelzorgtaken opnemen.'

1.

EXPO

Gezondheidsstips

Curieuze wondermiddeltjes, voedingstips en sportieve challenges. We worden elke dag overspoeld met allerlei adviezen om beter voor onszelf te zorgen. Wat hebben we nodig om fysiek en mentaal gezond te blijven? Hoe zijn de ideeën hierover veranderd? In het Huis van Alijn ontdek je allerlei gezondheidsadviezen doorheen de tijd in de tentoonstelling *Ja Santé!*

~ tot 27 april, Huis van Alijn in Gent
www.huisvanalijn.be
 Gratis met de museumpas

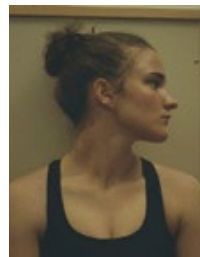
© HUIS VAN ALIJN

2.

FILM

Julie zwijgt

Julie zwijgt, de debuutfilm van Leonardo van Dijl, vertelt het verhaal van een jonge tennisbelofte. Wanneer haar coach, die haar naar de top heeft gebracht, plotseling geschorst wordt, start de club een onderzoek. Alle spelers worden gevraagd om hun ervaringen te delen, maar Julie zwijgt.

~ vanaf 16 oktober in de zalen

WIN Visie mag vijf duotickets voor *Julie zwijgt* weggeven. Antwoord voor 18 oktober op volgende vraag: in welke stad vindt het tennistoernooi Roland Garros plaats? Bezorg het antwoord en je adresgegevens via lezers@visieredactie.be of Visie, PB 20, 1030 Brussel.

Breintrein

		1				
			3	6	4	
2		9	4		8	1
	5		7	4	1	
				5	9	4
	6		1	2		
5		6				
4	2			9		3
8			6			

GELD

Verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend

Alleenstaanden met een beperkt inkomen die drie opeenvolgende maanden werkloos of arbeidsongeschikt zijn, of die erkend zijn als invalide krijgen voortaan automatisch het recht op een verhoogde tegemoetkoming toegekend.

Wie recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming, betaalt minder voor een doktersbezoek, geneesmiddelen of hospitalisatie en kan een aantal andere financiële voordelen krijgen. Het recht wordt soms automatisch toegekend, zoals voor mensen met

een leefloon of voor ouderen met een inkomensgarantie. Nu hebben ook alleenstaanden met een beperkt inkomen automatisch recht op de verhoogde tegemoetkoming. De alleenstaande moet drie maanden na elkaar een werkloosheids-, arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitsuitkering gekregen hebben, en aan bepaalde inkomensvoorwaarden voldoen. Dat laatste wordt gecontroleerd door het ziekenfonds, op basis van gegevens waarover het beschikt. De betrokkene moet dus geen verklaring op erewoord ondertekenen. ■

© BELGA

Wedijveren: ik zie er het nut noch het plezier van in. Raak ik in een discussie verwickeld, dan zet ik één keer mijn standpunt uiteen. Overtuig ik de andere partij niet, dan zeg ik: Prima! Even goeie vrienden, en tot ziens!

~ BRUNO WYNDAELE
 Tv-presentator in Humo

3-30-300

Te weinig groen rond onze huizen

Elke woning heeft nood aan drie zichtbare bomen, 30 procent groen in haar omgeving en toegankelijk groen op 300 meter.' Dat is de '3-30-300-richtlijn' die de ambities van de Vlaamse overheid vorig jaar beschreef.

Een analyse van Datalab, een onafhankelijk team van datawetenschappers, maakt duidelijk dat er nog werk aan de winkel is. Slechts in achttien Belgische gemeenten voldoet meer dan de helft van de huizen aan de 3-30-300-regel. Bovendien stelden de onderzoekers vast dat hoe armer een buurt is, hoe minder groen er te vinden is.

Dat de aanwezigheid van groen in de buurt heilzaam is, toonden diverse studies eerder al aan. Hoe meer bomen in het straatbeeld, hoe kleiner de kans op hart- en vaatziekten, mentale problemen en stress voor de buurtbewoners. Bomen doen bovendien dienst als buffer bij grote hitte, en bewijzen dus ook in de strijd tegen de klimaatopwarming hun nut. ■

Vernieuwd Gendercharter

'Vrouwenrechten staan nog steeds onder druk'

Het ACV hernieuwde vorige week haar engagement in het Charter Gender Mainstreaming, in samenwerking met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Dat charter dateert van 2004. Samen met andere organisaties ondertekende het ACV het oude charter uit 2004 én de hernieuwde versie. Het gendercharter uit 2004 beoogde gelijke kansen tussen mannen en vrouwen. Op de arbeidsmarkt kregen vrouwen immers minder verloning, zetelden ze te weinig in bestuursorganen, ontvingen ze lagere pensioenen enzovoort.

Het ACV engageerde zich toen om een voorbeeldrol op te nemen met het charter als sterke aandrijfkracht. Met succes, zo

blijkt. Vandaag zetelen maar liefst 46 procent vrouwen in de bestuursorganen van de vakbonden.

Is een hernieuwing van het engagement dan wel nodig? 'Absoluut', betoogt ACV-voorzitter Ann Vermorgen. 'De oorspronkelijke tekst is verder verrijkt en versterkt. Zo moeten we de pensioenkloof verder dichten, en thematische verlopen vrijwaren. We hebben in die twintig jaar grote stappen voorwaarts gezet, maar onze aandacht mag niet verslappen. Rechten zijn nooit definitief verworven, vandaag staan vrouwenrechten weer onder druk.' ■

~ Bekijk de video op www.visie.net

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - Lezersbrieven lezers@visieredactie.be - Abonnementen www.beweging.net/abonnementvisie - Verantwoordelijke uitgever Liesbeth De Winter - Redactie Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Djoerjen Arien, Lies Van der Auwera, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Sim Geerts, Sofie Buysse, Martine Creve - Hoofdredactie An-Sofie Bessemans, Wim Troch - Vormgeving Gevaert Graphics - Druk Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC META, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten -

incontinentie en prostaataandoeningen webinar op donderdag 24 oktober van 19 tot 20 u.

Gastpreker dr. Pieter Uvin (uroloog AZ Sint-Jan in Brugge) maakt je via deze **online infosessie** wegwijs in de behandeling, opvolging, begeleiding en eventuele financiële **tegemoetkomingen** bij prostaataandoeningen.

Schrijf je nu in via

www.goed.be/webinar-inco

tot **-40%***

Geniet tot -40% korting op iD Pants Super en Maxi en TENA Proskin Pants.

* 10% tijdelijke korting bovenop 30% permanente CM-voordelenkorting. Actie geldt t.e.m. 31 oktober 2024 bij aankoop vanaf 4 stuks van hetzelfde artikel TENA en vanaf 1 pak iD.

ook in goed.be/webshop

kortingscode "ID40" of "TENA40"

samen met

goed
thuiszorgwinkel

VEILIGHEID EN GOEDE FIETSPADEN TOPPRIORITEIT

Op zondag 13 oktober mogen we naar de stembus, al móét dat in Vlaanderen niet meer. Visie en iVOX vroegen aan 1.000 Vlamingen wat ze belangrijk vinden bij lokale verkiezingen. We legden hun gemeentelijke besognes voor aan professor en expert lokaal bestuur Filip De Rynck (UGent). Allereerst: gaan we nog stemmen?

→ Tekst Nils De Neubourg → Foto ID / Maerten De Bouw

Acht op de tien Vlamingen gaat zondag stemmen, een op de zeven zeker niet

78 procent van de Vlamingen geeft aan op 13 oktober naar het stemkantoor te trekken, ondanks de afschaffing van de opkomstplicht. Vooral om mee te bepalen wie of wat er invloed heeft op de lokale gemeenschap. Die reden is voor 62 procent van de mensen doorslaggevend. Bijna de helft (45 procent) ziet het daarnaast nog steeds als burgerplicht, een op de drie (36 procent) gaat stemmen uit geloof in de democratie. Een op de vijf wil zijn stem gebruiken als protest. Wie niet gaat stemmen, heeft een gebrek aan vertrouwen (45 procent), desinteresse (41 procent) of geen idee op wie te stemmen (27 procent).

De Rynck → 'Dat acht op de tien zeggen zondag te zullen gaan stemmen zonder dat het verplicht is, komt overeen met buitenlandse ervaringen en onderzoek. We weten dat de opkomst bij de eerste verkiezingen na de afschaffing nog relatief hoog is, maar nadien waarschijnlijk gevoelig zal dalen. Tegelijkertijd moeten we de cijfers met een korrel zout nemen, want er is nog een verschil tussen zeggen dat je gaat stemmen en het effectief doen. Daar spelen lokale factoren een grote rol. Zo merk je dat in sommige gemeenten harder wordt ingezet op het mobiliseren van kiezers dan elders.'

'Maar ook de sociale samenstelling van de gemeenten bepaalt veel. Armoede zal zich waarschijnlijk

vertalen in een lager opkomstcijfer dan in bijvoorbeeld rijke gemeenten rond steden. Ook diversiteit kan een impact hebben op de opkomst, net zoals leeftijd. De opkomst in de kustgemeenten, met doorgaans een oudere bevolking, kan opvallend verschillen van andere gemeenten.'

'Hoe dan ook is de afschaffing van de opkomstplicht geen onbesproken beslissing. Zelfs een domme, als je het mij vraagt. In een democratie heb je heel wat rechten. Daartegenover mogen ook enkele plichten staan, zoals om de zoveel jaar een stem uitbrengen.'

Filip De Rynck is professor bestuurskunde aan de Universiteit Gent en specialiseerde zich in Vlaamse lokale besturen.

Vooral lokale thema's spelen een rol

Nationale politieke thema's en politici lijken bij lokale verkiezingen van weinig belang. Kiezers laten zich vooral leiden door lokale thema's (45 procent), het lokale partijprogramma (38 procent) en persoonlijk contact met een lokale politicus (22 procent).

De Rynck → 'Het lijkt alsof een politieke ideologie op lokaal niveau geen rol speelt. Lokale partijprogramma's presenteren schijnbaar vooral praktische oplossingen. Maar niets is minder waar, want achter een beleid schuilen altijd ideologische standpunten. Zo zijn er heel veel partijen die pleiten voor betaalbare huisvesting, want wie is daar nu niet voor? Maar over hoe dat te realiseren, verschillen ze grondig van mening. Wil je bijvoorbeeld massaal investeren in sociale huisvesting, of de private markt

reguleren door de maximale huurprijs te koppelen aan de kwaliteit van de woning?'

'Mobiliteit is nog zo'n gevoelig thema. Iedereen is voor veilig verkeer. Alleen, hoe vertaalt zich dat in de praktijk? Betekent het dat je niet langer met de auto naar de bakker kunt gaan? Als je bij het eigen gedrag komt, drijven ideologische verschillen wel degelijk boven.'

We geven ons gemeentebestuur 6,3 op 10

Met een gemiddelde score van 6,3 op 10 geven de ondervraagden hun gemeentebestuur een voldoende, zij het geen ruime onderscheiding. Meer dan de helft van de mensen is (heel) tevreden, amper een op de zeven geeft het gemeentebestuur een onvoldoende. In stedelijke omgevingen liggen de scores doorgaans wat lager.

De Rynck → '6,3 op 10 lijkt misschien niet hoog, toch vind ik het positief. Het toont een kritische betrokkenheid. Het is goed dat we niet te snel tevreden zijn. In tegenstelling tot wat soms wordt gezegd, kunnen burgers blijkbaar wel kritisch naar het bestuur kijken en kunnen we het ons permitteren om erover in discussie te gaan. Dat is een godsgeschenk. In de opbouw van een democratie is zo'n lokaal niveau enorm belangrijk: het is de eerste toegangspoort.'

'Het gemiddelde cijfer maskeert ongetwijfeld grote verschillen in tevredenheid. We weten immers dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen wat er concreet in een gemeente gebeurt en de tevredenheid. In

gemeenten waar de recente jaren schandalen woeden of waar politieke ruzies op straat werden uitgevochten zal het vertrouwen ongetwijfeld gekelderd zijn. Een troost is dat dat ook weer hersteld kan worden met goed bestuur.'

'Tegenwoordig wordt vaak een verband gelegd tussen de grootte van een gemeente en de tevredenheid. Zo zouden kleine gemeenten een groter vertrouwen genieten, maar dat blijkt niet te kloppen. Er zijn ook kleine gemeenten waar de tevredenheid heel laag is, terwijl sommige centrumsteden wel tevreden inwoners hebben.'

Vooral de bereikbaarheid van gemeentediensten scoort goed, het aanbod aan betaalbare woningen niet

Burgers blijken in hun gemeente doorgaans heel tevreden over de bereikbaarheid van de gemeentediensten (72 procent), het aanbod van activiteiten en evenementen (63 procent) en de ontspanningsmogelijkheden (62 procent). Als het over de buurt gaat, scoren het aanbod aan scholen (74 procent) en de nabijheid van een huisarts goed (69 procent).

Wat betreft de na- of buitenschoolse opvang voor kinderen is de tevredenheid opvallend laag. Daar vindt 40 procent van de mensen het aanbod te beperkt. Een nog iets groter deel (43 procent) vindt de beschikbaarheid van betaalbare woningen een probleem in de buurt.

Over andere onderwerpen zijn mensen verdeeld. Zo beschouwen twee op de vijf mensen de toestand van de fietspaden als onvoldoende. Een even grote groep vindt ze wel goed. Over de aanpak van de klimaatcrisis, het aanbod aan winkels, horeca en banken, de netheid in de buurt en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer zijn de meningen sterk verdeeld.

De Rynck → 'Als je mensen vraagt of ze tevreden zijn over bijvoorbeeld de politie, het onderwijs, het zorgaanbod ... dan krijg je doorgaans positieve antwoorden. Ook in deze enquête lijken we, soms misschien verrassend, positief. Tevredenheid over allerlei voorzieningen kan blijkbaar samengaan met een ontevredenheid over de politiek als geheel.'

'Onze algemene tevredenheid over de dagelijkse leefomgeving relateert een beetje ons bijna natuurlijke geklaag. Daarom zouden we politici soms wat meer krediet mogen geven. We willen immers gemotiveerde mensen in de politiek krijgen en houden.'

'Daarom is de verharding een van de zorgelijkste punten. Wees maar eens schepen van mobiliteit, bijvoorbeeld in Gent of Brussel. Je wordt fysiek of met de dood bedreigd. Hoewel we niet eens moeten zijn met politici, kunnen we wel respect tonen. Politici schetsen van andere politici zelf soms een vijandbeeld. Het verwondert dan niet dat burgers die taal overnemen.'

Een deel van het lokale aanbod is amper bekend

CM ontdekte met een grootschalig participatietraject Gezonde Buurt in Vlaanderen dat het lokale aanbod aan dienst- en hulpverlening voor zorg en gezondheid vaak onbekend is. Velen beschouwen het bestaande aanbod als onvoldoende.

De Rynck – ‘Die vaststelling toont het belang van vertrouwenspersonen op lokaal niveau. Mensen van die zogenoemde eerstelijnszorg moeten de weg wijzen in het labrynt van diensten en voorzieningen op wijkniveau, zoals buurtwerkers, wijkwerkers of jeugdwerkers. Aan de andere kant moeten we dat aanbod zelf kritisch

bekijken. Kijk bijvoorbeeld naar jeugdzorg: je hebt het Huis van het kind, de OverKop-huizen, een geïntegreerd breed onthaal, de loketten van het OCMW enzovoort. Ook ik loop soms verloren in het versnipperd landschap, terwijl ik bijna dagelijks met lokaal beleid bezig ben.’

Acht op de tien ziet zich oud worden in de eigen gemeente

Een grote groep mensen (79 procent) ziet zich oud worden in de eigen gemeente. Ondanks die verwachting of hoop, blijkt de praktijk minder vanzelfsprekend. CM merkt in hun participatietraject Gezonde Buurt dat veel mensen zich vragen stellen over de zorg voor zichzelf of familieleden.

De Rynck – ‘In vergelijking met anderen is de Vlaming bijzonder honkvast. De positieve lezing daarvan is de grote betrokkenheid bij de omgeving en gemeente. Negatief is dan weer een gebrek aan bereidheid om mee met het werk te bewegen, zoals we in het buitenland wel zien. Vanuit het oogpunt van mobiliteit en leefbaarheid kun je daar bedenkingen bij maken. Het leidt tot een soort gespletenheid: de woongemeente moet gemaakt zijn om aangenaam te wonen, terwijl de werkgemeente als gebruiksruimte wordt gezien.’

Nochtans zullen ook in die werkgemeente mensen wonen die het er aangenaam willen hebben.’

‘De honkvastheid stelt nog bijkomende uitdagingen voor onze zorg, zoals mensen zelf aanvoelen. Want naast het woon- en mobiliteitsbeleid is die zorg waarschijnlijk de derde grootste uitdaging die op ons afkomt. In het verleden hebben we de relatie tussen ruimtelijke ontwikkeling en zorg grotendeels verwaarloosd. Hoe hou je zorg betaalbaar in uitgestrekte landelijke gebieden, of in dorpen waar de voorzieningen verdwijnen? Zowel onze ruimte als de woningen zelf zullen we daar meer op moeten afstemmen.’

Twee topprioriteiten: veiligheid en goede voet- en fietspaden

Veiligheid wordt door bijna de helft van de bevroegden (46 procent) in hun top drie van prioriteiten voor het lokaal beleid geplaatst. Bijna een kwart (22 procent) zet het zelfs helemaal bovenaan. Van bijna even groot belang blijkt de kwaliteit van de voet- en fietspaden. Dat wordt door ruim een op de drie (36 procent) in de top drie geplaatst. De derde plek is een bevochten plaats. Mensen blijken vooral te denken aan netheid (27 procent), faciliteiten en voorzieningen (26 procent), wonen (25 procent) en zorg en gezondheid (24 procent).

De Rynck – ‘Enquêtes tonen altijd diezelfde thema's. Tegelijk valt in de Visie-enquête op dat drie kwart van de mensen zich eigenlijk wel veilig voelt. Blijkbaar stemt het algemene veiligheidsgevoel niet overeen met de persoonlijke veiligheid.’

‘Gevraagd naar wat we het belangrijkste vinden aan onze gemeente, zijn we altijd geneigd om in heel concrete, zichtbare diensten te denken. Persoonlijk vind ik het belangrijk dat een gemeente een goede ruimtelijke planning maakt en een degelijk vergunningsbeleid heeft, maar weinig mensen zullen zoiets spontaan noemen als prioriteiten. Nochtans zullen velen het belang ervan ervaren als ze er ooit mee te maken krijgen. Natuurlijk is daarover communiceren veel moeilijker dan over de opening van een nieuwe bibliotheek.’

Factcheck.

WAAR

Arbeidsomstandigheden kunnen kans op hart- en vaatziekten vergroten

Een van de grootste oorzaken van werkgerelateerde overlijdens zijn hart- en vaatziekten die voortkomen uit het werk. Daarbij zijn lange werkuren, stress en nachtarbeid de grootste risicofactoren.

Ongeveer een kwart van alle overlijdens in België is te wijten aan hart- en vaatziekten. Het werk en arbeidsomstandigheden kunnen een van de oorzaken zijn van die hoge cijfers, vertelt professor Els Clays van de UGent. ‘Onder andere psychosociale stress wordt in verband gebracht met hart- en vaatziekten. Er zijn intussen tal van studies uit heel Europa die aantonen dat wie een hoge werkdruk kent en maar weinig inspraak in de organisatie van zijn werk en flexibiliteit heeft, meer kans heeft om hartproblemen te ontwikkelen. Andere risicofactoren zijn onder andere lange werkuren en nachtarbeid.’ Dat blijkt ook onder andere uit een advies van de Nederlandse

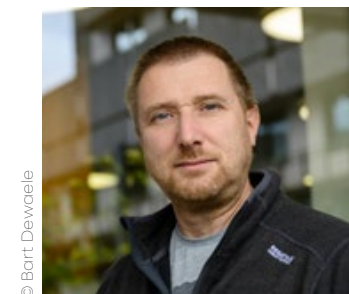
gezondheidsraad RIVM, dat de taak had gekregen om de nadelige gezondheidseffecten van nachtwerk te onderzoeken. In hun slotadvies besluiten zij ‘dat er sterk bewijs is voor het bestaan van gezondheidsrisico's op lange termijn.’ Volgens hen is de beste oplossing dat ‘de regering preventieve maatregelen neemt en nachtwerk waar mogelijk beperkt.’

Dat advies staat in schril contrast met de plannen van federaal formateur Bart De Wever (N-VA) die in zijn ‘supernota’ voorstelde om de regels rond avond- en nachtwerk in ons land verregaand te versoepelen. Nochtans heeft de Europese Commissie in haar recentste Strategisch EU-kader

voor gezondheid en veiligheid op het werk de lidstaten opgeroepen om alles in het werk te stellen om alle beroepsrisico's op hart- en vaatziekten aan te pakken.

Clays merkt op dat ons land op dit moment niet slecht scoort op vlak van psychosociaal risicomanagement. ‘Het versoepelen van de huidige regels zou negatieve gevolgen kunnen hebben voor de Volksgezondheid. Er is momenteel vooral nood aan meer ondersteuning vanuit de overheid om de huidige regels ook in kleinere ondernemingen ten gronde te implementeren.’ ■

We vragen het aan.

© Bart Dewoele
Pieter Matthijs, Directeur terugbetalingen CM

Mijn huisarts heeft een medisch huis, wat betekent dit?

In een medisch huis verlenen onder meer huisartsen, verpleegkundigen of kinesisten eerstelijnsgezondheidszorg. Het staat ook bekend als een wijkgezondheidscentrum.

Het medisch huis krijgt van de ziekenfondsen een vast bedrag voor elke ingeschreven patiënt, ongeacht het aantal keer dat die daar een beroep doet op medische zorgen. De patiënt betaalt niets voor de verzorging, maar hij is steeds verplicht om een beroep te doen op de zorgverleners die tot dat medisch huis behoren. Als hij andere zorgverleners raadpleegt voor verzorging die in het forfait van zijn medisch huis is begrepen, zal zijn ziekenfonds die verstrekkingen niet vergoeden.

Gebeurt deze raadpleging echter tijdens een wachtdienst, na overleg met het centrum of buiten het werkgebied van het centrum, dan betaalt het centrum de prestatie terug. Het remgeld blijft ten laste van de patiënt. Sommige medische huizen verlenen ook andere zorgen, bijvoorbeeld door diëtisten of psychologen, maar voor die hulpverlening ben je nog steeds vrij om te kiezen waar je gaat.

Voor de raadplegingen van specialisten, geneesmiddelen, ziekenhuisopnames ... zal het ziekenfonds vergoedingen blijven betalen zoals het dat doet in het systeem van de betaling per handeling.

Een patiënt kan zich trouwens steeds kosteloos in- of uitschrijven in het medisch huis of wijkgezondheidscentrum. ■

Jaarlijks tot 4.695 euro kosten uit eigen zak

Een lange lijdensweg tot de juiste diagnose: voor vrouwen met endometriose is het helaas al te vaak 'normaal'. Een op de tien vrouwen lijdt aan de aandoening, maar een jarenlang gebrek aan herkenning en erkenning leidde tot minimalisering van de helse pijnen. 'Een dagelijkse cocktail van pijnstillers was normaal voor mij.'

→ Tekst Lies Van der Auwera → Foto Mine Dalemans

Toen ik begon te menstrueren, had ik enorm zwaar bloedverlies en extreme pijn tot ik soms bijna flauwviel. Maar volgens de dokter hoorde dat er gewoon bij.'

Aan het woord is Tamara Vanbrusselen, een vrouw van 35 die te kampen heeft met een ernstige vorm van endometriose, een chronische aandoening waarbij cellen die lijken op het baarmoederslijmvlies buiten de baarmoeder voorkomen, met hevige pijn tot gevolg.

Op de juiste diagnose moest Tamara ruim tien jaar wachten. Niemand had door wat er mis was, waardoor ze van het kastje naar de muur werd gestuurd. 'Ik kaartte mijn probleem zelf aan, maar stootte op onbegrip. Pijnlijke menstruatie was simpelweg normaal. Die pijn is nooit meer weggegaan. Nog steeds kan ik twee weken per maand amper functioneren', verzucht ze.

Wegwuiven

Onderdiagnose is een hardnekkig probleem bij endometriose, blijkt al gauw na een belronde met een aantal vrouwen die willen getuigen over de

aandoening. Een gemeenschappelijke deler is de lange periode tussen de eerste symptomen en de diagnose, soms tot tientallen jaren. Maar ook het onbegrip en de bijna constante pijn keren in ieder verhaal terug.

Waarom pikt de medische wereld het signaal bij één op de tien vrouwen niet vroeger op? 'Meisjes die beginnen te menstrueren krijgen nog vaak de boodschap dat pijn erbij hoort', stipt Luc Van Gorp, CM-voorzitter, aan. 'Zo wuiven we meteen de eerste signalen weg. En dat is trouwens bij wel meer vrouwenziekten zo, we herkennen ze niet of onderschatten ze compleet.'

Zwerftocht

CM onderzocht voor het eerst hoe zorg voor vrouwen met endometriose eruitziet, maar brengt weinig opbeurend nieuws. Een aanslepende zwerftocht langs zorgverleners hakt in op de gezondheid en het budget van de vrouwen. Het kostenplaatje kan oplopen: endometriose-patiënten betalen gemiddeld 641 euro per jaar uit eigen zak, waar andere vrouwen doorgaans 267 euro per jaar opleggen. Voor vijf procent van deze vrouwen liepen de kosten op tot 4.695 euro, door supplementen en hoge remgelden. De jarenlange zoektocht naar hulp hakt er zwaar in, weet Katrien* (50). 'Sinds twee jaar weet ik dat ik endometriose heb', vertelt ze. 'Dat betekent dat ik bijna 40 jaar rondliep met ondraaglijke klachten die niet werden verklaard.

Tijdens mijn menstruatie viel ik soms flauw van de pijn. Volgens mijn dokter hoorde dat er gewoon bij.

→ TAMARA VANBRUSSELEN

Voor de laatste vijftien jaar verergerden mijn symptomen. Ik voelde steken als messen en viel flauw op het toilet. Pas bij gynaecoloog nummer acht kreeg ik een luisterend oor en een behandeling. Ik bleek adenomyose (aandoening waarbij de cellen van het baarmoederslijmvlies te diep in de spierlaag van de baarmoeder groeien, red.) in een ernstige vorm te hebben. De endometriose zat overal bij mij, waardoor heel wat organen aan elkaar kleefden. Mijn baarmoeder is uiteindelijk weggenomen.'

Endometriose kan een zware sociale en professionele tol eisen, gaat Katrien verder. 'Ik raakte mijn werk er zelfs door kwijt. Daarom wil ik mijn verhaal doen in de hoop dat jongere vrouwen dit niet hoeven door te maken.'

Van Gorp erkent het probleem. 'Sommige vrouwen raadplegen tot twaalf gynaecologen in de zoektocht naar de juiste hulp. We hebben nood aan meer samenwerking tussen zorgverleners met expertise, zoals in endometriosecentra.'

'Het besef dat zo'n centrum nodig was, bestond al langer', vertelt dokter Christine De Bruyn, senior stafid Gynaecologie-Verloskunde in UZA. Een vijftal jaar geleden richtte de dienst gynaecologie in UZA een endometriosecentrum in. 'De bedoeling is dat meerdere disciplines (zoals echografen, radiologen, psychologen en op termijn zelfs diëtisten, red.) samenwerken. Zo kunnen we endometriose sneller opsporen en behandelen.'

Onderdiagnose was lang een hardnekkig probleem, weet De Bruyn. 'Pas nu begint er meer bewustzijn te komen. Zoals er ook voor hart- en vaatziekten die zich manifesteren bij vrouwen, zwangerschapsvergiftiging of de menopauze te weinig aandacht is. Dit is nog maar het topje van de ijsberg.'

Al beweegt er heel wat in de medische wereld, toch blijven veel vrouwen lang zoekend. Bij sommigen komt de aandoening pas aan het licht door hun kinderen. Tamara kreeg de diagnose toen ze 27 was. 'Ik raakte moeilijk zwanger en raadpleegde daarvoor een specialist. Een MRI-scan toonde een vrij zware vorm van endometriose. Ik ben opgelucht, maar tegelijk wringt het. Wat als dit eerder ontdekt en behandeld was? Nu brachten grote cysten al onherstelbare schade aan mijn eierstokken. Eén is al verwijderd. Mijn droom om ooit zwanger te raken, komt almaar meer in het gedrang. Dat had vermeden kunnen worden.' ■

*Katrien is een schuilnaam. Haar echte naam is bekend bij de redactie.

SCENARISTE

ELISABETH LUCIE BAETEN

IS BEKEND VAN HAAR

INSTAGRAMVIDEO'S WAARIN ZE

DE POLITIEKE ACTUALITEIT

OP DE KORREL NEEMT

'Mijn baarmoeder weghalen was de beste optie'

'Toen ik 13 was, was mijn menstruatie vreselijk pijnlijk. Al snel schreef de dokter me de pil voor, die mijn ergste klachten verminderde.'

'Maar de pijn kwam in volle kracht terug na mijn eerste bevalling. Uit een MRI-scan bleek toen dat ik adenomyose (een vorm van endometriose, red.) had. Ik was eerst opgelucht, omdat ik nu eindelijk wist wat er aan de hand was. Maar volgens mijn gynaecoloog was het onmogelijk dat ik daardoor zoveel pijn leed. Ik dacht dat ik gek werd en bleef voortdurend felle pijn voelen. Er ging bijna geen dag voorbij zonder pijn.'

'Pas jaren later, bij mijn huidige gynaecoloog, vond ik gehoor en volgde de diagnose van adenomyose. Begin dit jaar liet ik mijn baarmoeder weghalen, een heftige beslissing maar de beste optie. Sindsdien gaat het veel beter met me.'

'Sjoemelsoftware installeren was belangrijker dan innoveren'

Vorsprung durch Technik. De slogan van de Duitse autofabrikant Audi klinkt dezer dagen bijzonder wrang. Waar Duitsland decennialang symbool stond voor degelijkheid en kwaliteit, lijkt het voetstuk van de primus van Europa steeds wankeler. Tv-maker Jan Leyers bezocht onze oosterburen. 'Mijn beeld van Duitsland is helemaal stukgeslagen.'

→ Tekst Dominic Zehnder

→ Foto VRT

Jan Leyers (66)

- Televisiemaker en muzikant
- Maakte eerder al de veelbesproken reeksen *De Weg naar Mekka* en *Arm & Rijk*.

Voor de VRT Canvas-reportage reeks *Jan Leyers bij de Duitsers* trok de televisiemaker een jaar lang door Duitsland. 'Ik was altijd al gefascineerd door de Duitsers en hun efficiëntie. Maar nu stond ik met open mond te kijken hoe het op zowat elk gebied de foute kant uitgaat. De industrie zit in de sukkelstraat, er is een gigantisch artsentekort, extreemrechts komt steeds meer opzetten. Mijn beeld van het machtige Duitsland dat zijn zaken op orde heeft, ligt helemaal aan diggelen.'

Het rijkste en machtigste Europese land werd lang gezien als de motor van de Europese Unie, maar die motor sputtert. 'De Duitse aanpak leek decennialang perfect te werken, waardoor zij nooit de nood zagen om te innoveren. De industrie floreerde en *Made in Germany* was overal ter wereld een kwaliteitslabel. Daardoor hebben ze zich als het ware in slaap laten wiegen. De hoofdredacteur van krant *Die Welt* verwoordde het dat *Duitsland vadsig is geworden*. Elke ontmoeting onderweg bevestigde die uitspraak.'

Een van de merkwaardigste voorbeelden daarvan is dat de fax nog steeds ingeburgerd is.

LEYERS → 'Over digitalisering werd lange tijd smalend gedaan, het internet was maar een modeverschijnsel dat wel weer zou voorbijgaan. Wanneer je in België een scan van je knie laat nemen, dan krijg je in het ziekenhuis een brief mee met een code om de scans online te bekijken. In Duitsland is zoiets sciencefiction, er wordt effectief nog gefaxt. Intussen is het tij aan het keren, maar het gaat veel te traag, zeker voor een land waarvan je net verwacht dat het een voortrekkersrol speelt.'

De Duitse economie gaat nu al voor het tweede jaar op rij achteruit, aangedreven door de sputterende

auto-industrie.

LEYERS → 'Toen wij de reeks maakten, hing het zwaard van Damocles al boven het hoofd van de Duitse autobouwers. We stelden dat zelf vast op een Münchense autobeur. Chinese elektrische auto's konden daar bij de Duitse bezoekers op veel belangstelling rekenen door hun kwaliteit en prijs. De Duitse autobouwers hebben die boot volledig gemist. Toen China al volop investeerde in onderzoek naar elektrische wagens, was Volkswagen vooral bezig om zoveel mogelijk sjoemelsoftware in vervuilende auto's te steken om boetes te ontlopen, in plaats van toekomstgericht te handelen en echt te innoveren. Daar betalen zij nu de prijs voor.'

We zullen ons moeten heruitvinden om minder afhankelijk te zijn van anderen.

→ JAN LEYERS

Al wil Leyers de schuld niet volledig in de schoenen van één afzonderlijk bedrijf schuiven. De Duitse overheid houdt halsstarrig vast aan haar streefdoel van de *schwarze Null* – een begroting in evenwicht. Dat mantra vindt ook bij ons weerklank, en houdt hoognodige investeringen tegen. 'De zogenaamde *Schuldenbremse*, waarbij de Duitse overheid in de grondwet heeft opgenomen dat ze geen euro in het rood mag gaan in de begroting, heeft de Duitse industrie wellicht de genadestoot gegeven. Zeker als je moet opboksen tegen andere spelers die het niet zo nauw nemen met staatssteun, of met de rechten van werknemers.'

Hoe lossen we die problemen in onze maakindustrie op?

LEYERS → 'We zijn in Europa lang te zelfgenoegzaam geweest. Het is niet

toevallig dat zowat alle grote technologiebedrijven uit de VS komen waar het de grote bedrijven veel gemakkelijker wordt gemaakt. In China krijgen cruciale bedrijven dan weer zo goed als onbeperkte overheidssteun. Ze moeten geen rekening houden met werknemersrechten zoals een minimumloon, maximale arbeidsduur of uitbetaalde overuren. Het zijn geen van beide richtingen die we moeten inslaan, maar tegelijkertijd zijn we afhankelijk van die landen en zitten we – zeker in het geval van China – in een situatie die je alleen als concurrentievervalsing kunt beschrijven.'

'De Chinezen hebben zich de voorbije jaren overal op het Afrikaanse continent als het ware ingekocht om hun toevoer aan goedkope grondstoffen voor batterijen en elektrische wagens veilig te stellen. Tegelijk wordt er bij ons te weinig gezocht naar alternatieven waarmee wij minder afhankelijk kunnen worden van derden. Waarom wordt er bijvoorbeeld niet volop gezocht naar manieren om duurzame wagens te produceren met grondstoffen die wij zelf bezitten?'

Ziet u hoop voor de toekomst?

LEYERS → 'Ik omschrijf mezelf graag als een goedgemutste pessimist. (lacht) Al ziet niemand echt een uitweg. We hebben ons lang blindgestaard op de successen in de decennia na de Tweede Wereldoorlog, toen onze economie gouden tijden beleefde. Nu hebben we een trein gemist, en we weten niet wanneer de volgende zal opdagen. Vergeet niet dat we al meer dan vijftien jaar van de ene crisis in de andere verzeilen. We zullen ons moeten heruitvinden en proberen minder afhankelijk te worden van de rest van de wereld.' ■

Jan Leyers bij de Duitsers is gratis te bekijken op VRT MAX.

Principes

Een stoelendans of continuïteit in uw stad of gemeente? Dat zal nog moeten blijken na zondag 13 oktober. Zeker is dat deze mensen verder zullen zorgen voor een propeere huisvuilophaling. Samen met collega's van heel wat andere diensten blijven zij onmisbaar in onze samenleving, al zijn ze vaak een stuk minder bekend dan de gezichten op de affiches.

Brian Franco is al 18 jaar vuilnisophaler en vooral een man van principes. 'Iedereen verdient respect en met vriendelijk zijn kom je heel ver. Ik zeg tegen iedereen goedendag. Ik ga zeker stemmen want ook politici verdienen natuurlijk respect, al zouden ze zich wel wat meer aan hun principes en beloftes mogen houden.'

Foto Benny Proot

'Wij brengen de belastingen tot leven'

Hij praat met passie, zijn verhalen klinken als een detective. Voor zijn eigen puzzelwerk is hij op eenzelfde inlevingsvermogen aangewezen. 'Een vracht restaurantbonnetjes en hotelkosten binnenbrengen, net als een stroom huwelijksuitnodigingen en geboortekaartjes aangehecht aan facturen. Alles probeert men af te schrijven via de vennootschap: van luxeappartementen aan zee, tot schoolgrief voor de kinderen en koffie thuis. Wil je trouwens een kopje? Ik betaal die zelf.'

→ Tekst **An-Sofie Bessemans** → Illustratie **Peter Goes**

De ene na de andere factuur op naam van de zaak voor ramen, deuren, wanden, spotjes, een houtkachel en muziekboxen leidt de inspecteur naar ... een verbouwing in de privéwoning. 'Een directeur die zijn management-vennootschap laat factureren aan zijn werkgever, en die ernaast als beroepsactiviteit thuis evenementen organiseert, laat een dure keuken en ontvangstruimte installeren en brengt natuurlijk de kosten voor de tuinaanleg in. Bij artsen is het niet veel beter: welke specialist heeft nog geen vennootschap? En zij halen hun inkomen onrechtstreeks uit de sociale zekerheid! Op een jaarinkomen van 300.000 euro wordt zo amper belasting betaald.'

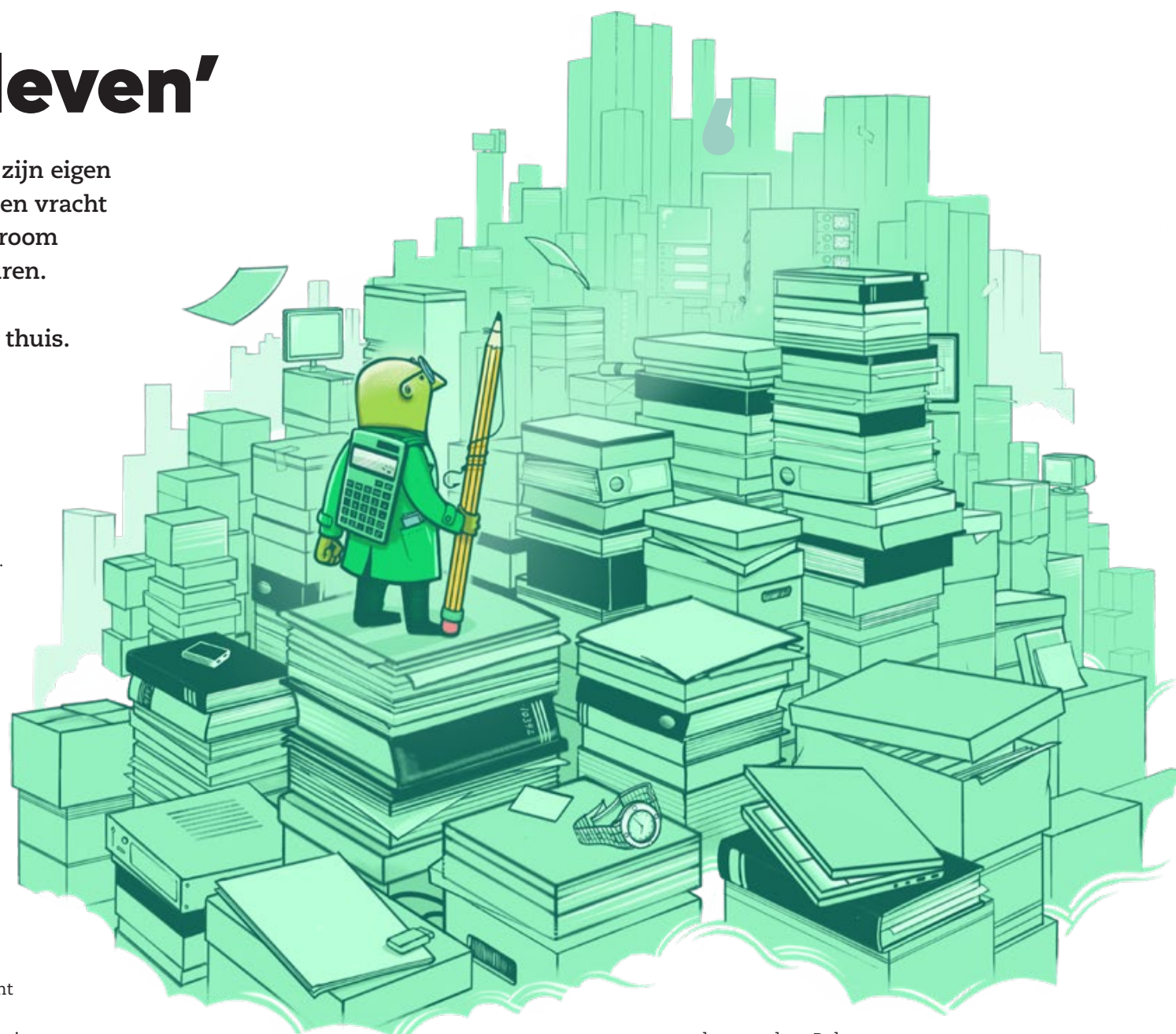
Belastingcontroleur Michel haalt het jaarverslag van de federale overheidsdienst Financiën erbij. Als econoom is hij een man van de cijfers boven de anekdotiek. Wie het schamele tabelletje over controles van vennootschappen leest, ziet het meteen: het aantal controles daalt en de inkomsten evenzeer. Een deel van het probleem is een tekort aan inspecteurs. 'Daar

moeten we echt op inzetten, want een belastinginspecteur verdient een veelvoud van zijn wedde terug. Bart De Wever (voorzitter N-VA, red.) is voor mij de grootste drogredenaar van België. Hoe die man de aandacht weet af te leiden en besparingen durft te bepleiten! Ik kan je zo een evenwichtige begroting bezorgen. Aan de inkomstzijde gebeurt veel te weinig. En dan heb ik het niet over zieken controleren, of mensen die thuis geen Nederlands spreken.'

Bedreigingen

Dat de spanning van zijn speurtocht soms kan overslaan in bedreiging, blijkt uit een briefje dat Michel eens in de bus ontving. 'Als je nog eens de straat oversteekt, kijk dan maar eerst goed links en rechts.' Nipt werd tijdens een fraudecontrole een aanval door een belastingplichtige die hem wou bekogelen, vermeden toen diens vrouw tussenkwam: 'Roger, kalm, die mens doet ook maar zijn job, hè!'

Wie een vennootschap heeft die doorgelicht wordt, ziet de controleur niet graag komen. 'Ja, het draait altijd uit op *bijbetalen*, maar wat wij doen, is streven naar een *juiste* heffing. Daar wordt dan over geklaagd. Kijk, loontrekkers worden elk jaar volledig gecontroleerd. Zaken die in een digitale

personenbelasting-aangifte ontbreken, zijn bovendien in het nadeel van de belastingplichtige. Maar slechts 2 à 3 procent van de meer dan een miljoen vennootschappen in ons land loopt per jaar kans op controle. Hun boekhouders zeggen me zelf dat de pakkans belachelijk klein is.'

Wetgeving

De excessen springen in het oog. 'Wat op papier werd voorgesteld als een *tijdsregistratiesysteem*, bleek in de kleine onderneming helemaal geen prikklok,

maar de peperdure Rolex om de pols van de zaakvoerder.' De sjoemelende Belg is voor de inspecteur na dertig jaar dienst dan ook geen cliché, maar een realiteit. De grijze wetgeving die onder druk van partijen als Open VLD en MR wordt ingevoerd, helpt niet. 'Wie werkt voor de belastingdienst, is de vurigste voorstander van een duidelijke wetgeving. Natuurlijk blijven er grijze zones. Welke jurken in de dressing van een zangeres horen bij de beroepskosten en welke niet? 100 procent zuiverheid krijg je het nooit. Maar als je toestaat dat een regeling voor auteursrechten – om schrijvers die na een succes een paar jaar nodig hebben voor een nieuw boek – wordt gebruikt door coaches die na een workshop een samenvatting op papier uitdelen, of IT'ers omdat ze nieuwe software schrijven, tja, hoe kom je dan tot rechtvaardigheid?' ■

*Michel is een schuilnaam

VANAF 1 OKTOBER

Aanvragen voor loopbaanonderbreking verplicht elektronisch

Sinds 1 juli moeten de aanvragen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet of thematisch verlof verplicht elektronisch worden ingediend bij de RVA via de toepassing Break@Work. Tijdens de zomer voorzag de RVA in een overgangperiode waarbij papieren aanvraagformulieren nog werden aanvaard. Daar komt vanaf 1 oktober een einde aan: de RVA zal de papieren formulieren terugsturen met een begeleidende brief. Aangezien voor het onderwijs de online aanvraag nog maar pas mogelijk werd gemaakt, hanteert de RVA voor die specifieke sector een langere overgangperiode tot eind december 2024. ■

~ rva.be/breakatwork

Rechtzetting

In het artikel over de renovatieplicht in Visie 13 stond dat premies er onvoldoende in slagen om de kwetsbaarste groepen te bereiken. Het goedgekeurd budget in 2022 van de MijnVerbouwpremie, waarvan maar liefst 80 procent naar de hoogste inkomensgroep ging, bedroeg echter niet 1 miljard, maar 1 miljoen euro. De conclusie dat de premies er onvoldoende in slagen om de kwetsbaarste groepen te bereiken, blijft overeind. Het SERV-rapport bekeek hiervoor onder andere de financiële barrières voor gezinnen, de hoogte van de premies en het bereik van diverse maatregelen. ■

VACATURES (M/V/X)

ACV zoekt

- Informatiebeheerder documentatiedienst – Schaarbeek
  - Stafmedewerker welzijn op het werk – Schaarbeek
  - Medewerker contact center – Brussel-Vlaams-Brabant
- ~ www.hetacv.be/jobs

CM zoekt

- Teamverantwoordelijke CM-Punten – Dendermonde – Aalst – Geraardsbergen
  - Netwerkkooördinator – Haren / Kessel-Lo
  - Infrastructure Project Leader – Brussel
  - Business Controller – Vlaanderen
- ~ www.cm.be/jobs

Acteur en zanger

Lucas Van den Eynde

gevat
in 5
woorden

Verwondering

'Ondanks mijn 65 jaar denk ik soms 's ochtends nog hoe ongelooflijk het eigenlijk is dat schoon water gewoon uit de kraan stroomt. Ik kan me daar echt over verwonderen. Die verwondering is heel belangrijk in mijn leven en werk, en houdt mijn motor draaiend om te blijven acteren en zingen. Met het ouder worden merk ik bij mezelf en collega's dat we ons nog meer vragen stellen bij wat we precies doen: *Is het goed genoeg? Halen we het onderste uit de kan?* Dat vraagt veel energie, maar ons werk geeft ook veel terug.'

Vliegen

'Iedere keer blijft het me verbazen hoe je met een zweefvliegtuig uren in de lucht kunt blijven zonder motor, louter dankzij natuurkrachten als thermiek. Dat is een prachtige combinatie tussen emoties, gedachtegangen en bijna poëzie aan de ene kant en pure techniek aan de andere kant. Acteren was al langer mijn passie, maar bij de opnames van *Windkracht 10* heb ik in vliegen een tweede passie gevonden. Toen ik mijn licentie voor een motorvliegtuig haalde, heb ik nog even de stoute droom gehad om er een professionele carrière van te maken.'

Observeren

'Relativering is een sterk wapen om met alle impressies om te gaan die je een hele dag binnenkrijgt: uit het radionieuws, terwijl je onderweg bent, het opvangen van een gesprek ... Zeker omdat ik me tijdens mijn dagelijkse bezigheden hard betrokken voel bij wat er allemaal rond mij gebeurt. Dat heb ik al van jongs af aan. Op de trein vanuit mijn dorp observeerde ik al als kind andere reizigers. Ik zag het als iemand ergens mee zat of iets had meegemaakt. Bewust of onbewust ben ik zo toch altijd bezig met wat er rondom mezelf reilt en zeilt.'

Openbaring

'Het is ongelooflijk hoe een liedje in nauwelijks drie minuten, met enkele strofen en een refrein, een hele wereld kan toveren. Zo'n lied is een klein wonder dat je op een heel primair niveau kan grijpen, want je kunt niet altijd zeggen *waarom* het iets met je doet. Voor mijn huidige voorstelling *Met permissie!* duik ik in de nummers waarvan ik mezelf betrap dat ik ze vaker opzet dan andere. Die liedjes hebben misschien wel een stijl of vorm zoals er nog honderden andere bestaan, maar toch is er iéts extra dat net dat ene nummer een soort persoonlijke openbaring maakt.'

Slager

'Dat ik na mijn diploma's van slager en de hotelschool nog een theateropleiding wilde volgen was voor mijn vader een bittere pil. Het waren natuurlijk ook de jaren 80, voor mijn familie leek acteren gewoon een hobby. Een van de zorgen van ouders is toch dat je kind later de kost kan verdienen. Maar het betekende vooral dat ik mijn vaders slagerij niet zou overnemen. Dat was heel emotioneel voor hem, want het was een vakman die de slagerij zelf uit de grond had gestampt. Niettemin stonden mijn ouders wel meteen klaar om me te helpen, bijvoorbeeld met mij te installeren in mijn kot in Antwerpen. Ze hebben me van toen af steeds gesteund in mijn keuze en waren er nadien best trots op.'

Momenteel brengt Lucas Van den Eynde in diverse culturele centra *Met Permissie!* In deze voorstelling brengt hij nummers die vanaf zijn prille jeugd tot op de dag van vandaag zijn gemoed passeren.

→ Tekst **Nils De Neubourg** → Foto **ID / Johannes Vande Voorde**

WEST-VLAANDEREN

